

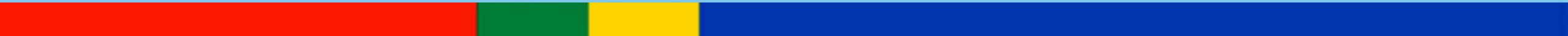
Lulesamisk slektsforskning

Muligheter – utfordringer – erfaringer

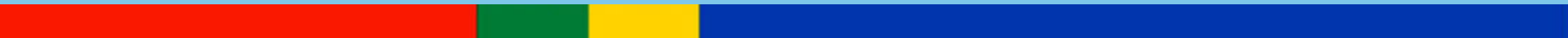
Inge Berthelsen

Slektsforskerdagen 25. oktober 2025

Stormen samiske senter, Bodø/Stoarmmo Sáme Guovdásj, Bådåddjo

**Hvem er jeg og hvorfor forsker jeg på
lulesamiske slekter?**

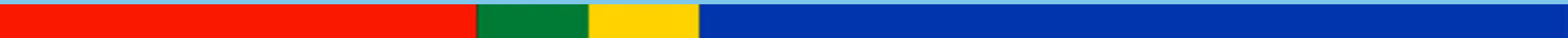
Her er grunnen(e):

Anna Kristine (Jonasdatter) Storvik
(1880 – 1954)
Min kones mormor

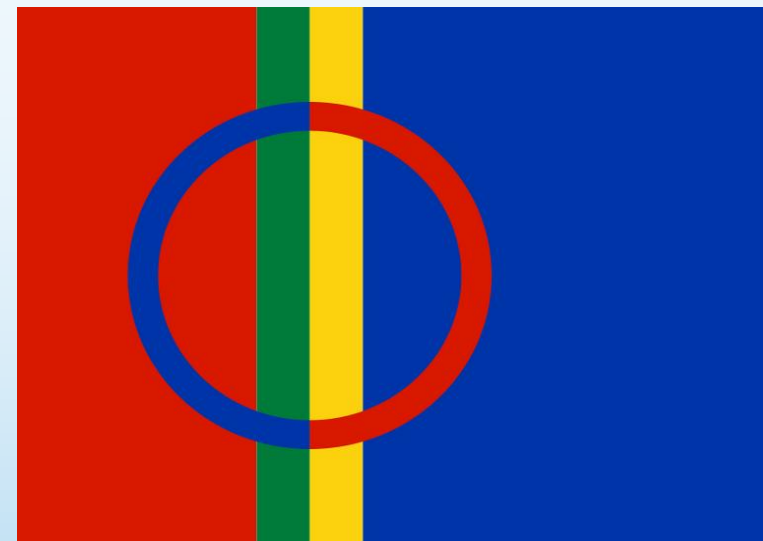
Astrid Fasting
(1919 – 2019)
Mor og min svigermor

Lisen Christine Fasting
(1954)
Min kone

Lulesamene

- Lulesamer er en samisk befolkningsgruppe med egne kulturelle særtrekk og eget språk. Julevsáme er lulesamisk for lulesamer.
- Svenske flyttsamer dro med reinen til sommerbeiter i Norge.
- Utover 1800-tallet ble mange fastboende eller de nomadiserte i Norge, blant annet på grunn av dårlige beiteforhold på svensk side.
- De som slo seg ned, drev med kombinert reindrift og kanskje litt jordbruk og fiske attåt. Noen ble faktisk heltidsfiskere.
- Dette utgjorde etter hvert hovedtyngden av de lulesamiske bosettingene på norsk side.

Det lulesamiske bosetningsområdet

Sábme er det lulesamiske navnet på samenes historiske bosetningsområde.

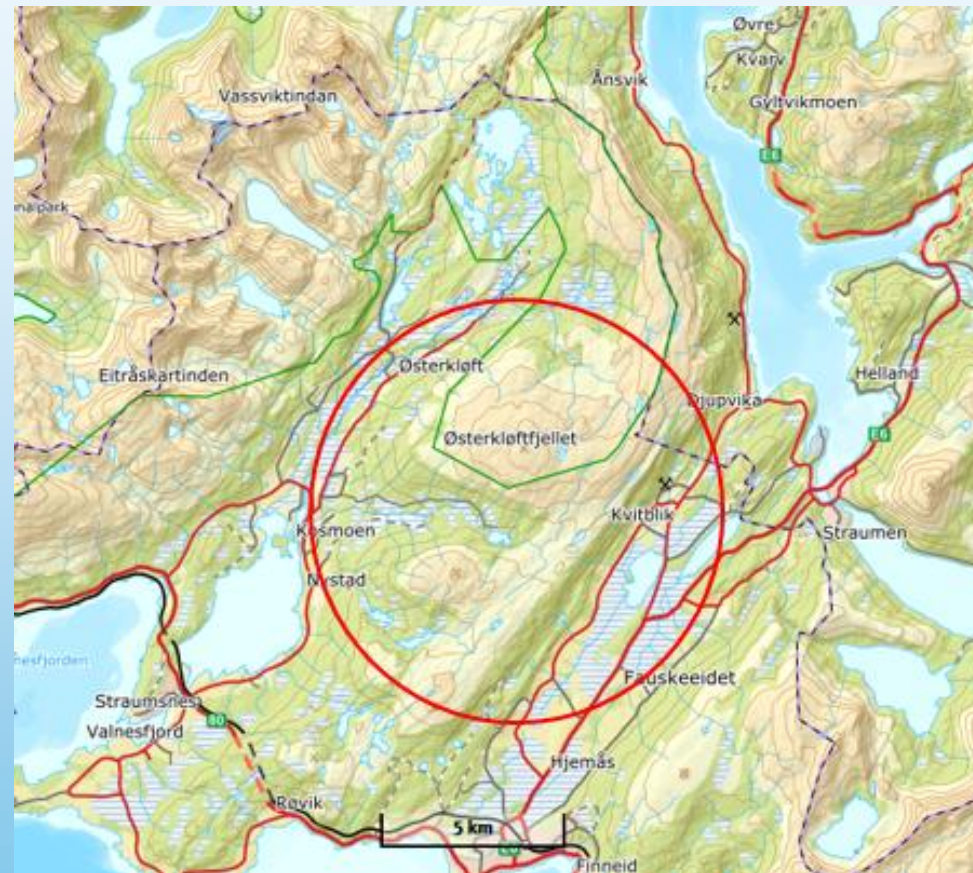
Lulesamenes område dekker både norsk og svensk side. På norsk side er det lokalisert mellom Saltenfjorden i sør og noe inn i Ballangen i nord. Det sentrale lulesamiske området omfatter Nord-Salten-regionen: Folda, Steigen, Hamarøy, Tysfjord og Ballangsmarka.

På svensk side dekker det lulesamiske området et område fra Piteälven i sør til Kaitumälven i nord. Hovedtyngden av bosettingen finnes i Jokkmokk (+Kvikkjokk), Gällivare og i nordre del av Arjeplog kommune.

Litt om Anna Kristine Storvik og Vadnem-slekten

- Anna Kristine Jonasdatter Storvik ble født av lulesamiske foreldre 31. mars 1880 (5 søsken).
- Ifølge kirkeboka ble hun født på 'Skjerstad-fjældet'.
- Hun er født i en lavvo i området Tokdalen/ Tokdals-fjellet i Øvre Valnesfjord/Kosmodal.
- Foreldrene var Jonas Petersen Storvik (1841-1936) og Kjersten Marie Amundsdatter Husi (1845-1915).
- De giftet seg i Rørstad kirke 2. oktober 1872.
- Jonas var Vadnem, Kjersten Marie Husi. Begges foreldre var svenske flyttsamer.
- Jonas ble født på Kvantoland-fjellet, Kjersten ble Marie ble født i Hellarvika, Tørrfjorden i Sørfold.
- Familien holdt først til i Lakshol-området, Nordfjord, senere særlig i området mellom Sørfolda/Leirfjorden og Vinkfjorden (rein sammen med Petter Nilsa Vadnem).

Anna Kristine Storvik og Vadnem-slekten

Det står videre at de flyttet til Kosmodal, Valnesfjord i 1877.

Ca 1884 skal de ha flyttet til Storvika i «Møssen» og slått seg ned der. Der drev de med vanlig gårdsdrift/husdyrhold i tillegg til noe reindrift og fiske (Annas onkel Amund kom ditt allerede i 1880).

Anna dro til Bodø etter konfirmasjonen (Bodin) og gjorde tjeneste som kokkepige hos Carl Løkke på gården Hernæs østre. Ved FT1910 har hun fått huspost i Kristiania, der hun treffer sin mann Ole Johnsen Holten (1885-1976) fra Hemne i Trøndelag.

De giftet seg i Gamlebyen menighet, Kristiania, 3. november 1913 og fikk barna Irene Kristine, kalt Titti (1915-2005) og Oddvar (1921-1995) i tillegg til Astrid, min svigermor, (1919-2019).

Anna Kristine døde i sitt hjem på Sofienberg i Oslo 24. januar 1954.

Vadnem/Vadnim/Wadnem – hvor kom de fra?

Anna Kristines familie kom opprinnelig fra samebyen Sirkas(luokta)/Sirges i Jokkmokk, men slektninger kom også fra nabo-samebyene Tuorpon og Jåkhågasska og fra Gällivare-distriktet i Norrbotten.

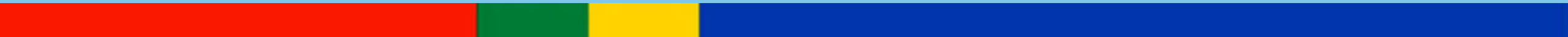
Det sies at Vadnem-navnet opprinnelig skriver seg fra samelandsbyen Árasluokta ved innsjøen Virihávrre i det som nå er Padjelanta/Badjelánda nasjonalpark.

Árasluokta og innsjøen Virihávrre ligger ganske nær norskegrensen mellom samebyene Tuorpon og Jåkhågasska og ikke så langt fra områdene i Sørfold, som familien senere utvandret til.

Svenske Britt-Inger Tuorda, en fjern slektning av kona, forteller:

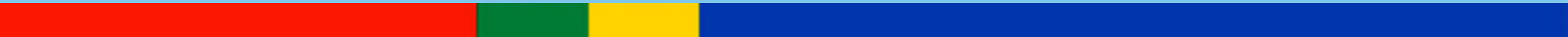
"I Badjelánda/Padjelantas nationalpark, vid sjön Virihávrre, Árasluokta, är det en bäck som rinner ut som heter Vadnemjåhkå. För länge sen frågade jag min farmors syster f. 1893, varför bäcken heter så? Till svar fick jag: "det fanns familjer som hette Vadnem som bodde efter bäcken, men som flyttade till Norje".

Vadnemjåhkå betyr beverbekken.

Sameby – siida/sijdda

- *En sameby er en juridisk enhet innenfor samisk reindrift (Sverige).*
- *Samebyene tilsvarende på mange måter de norske reinbeitedistriktene, men med noen vesentlige forskjeller.*
- *Samebyene bygger på, men er ikke nødvendigvis sammenfallende med, den tradisjonelle siidainndelingen i det samiske samfunnet.*
- *Siida, eller sijdda på lulesamisk, er i tradisjonelle samiske samfunn en gruppe bestående av en eller flere familier, som ofte er i slekt, og som utøver reindrift med en samlet reinflokk.*

Hva er slektsforskning?

Slektsforskning

- forteller hvor du kommer fra og hvorfor familiehistorien ble som den ble,
- gir kunnskap om egen historie, styrker identitetsfølelsen og hjelper oss til å forstå fortiden.

Helt enkelt er slektsforskning å:

- finne og registrere opplysninger om personer og familierelasjoner,
- dokumentere opplysningene som registreres,
- bevare, oppdatere og formidle det du har funnet.

Samisk slektsforskning – hovedutfordringer

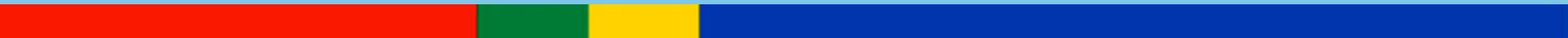
I samisk slektsforskning går man frem på samme måte som i slektsforskning ellers, men det er likevel en god del andre utfordringer.

Slektsforskning, og i særdeleshet på sameslekter, krever at man er

- nøyaktig
- systematisk
- objektiv
- tålmodig
- systematisk
- kritisk.

Den største utfordringen i samisk slektsforskning er å finne fram til rett kilde å lete i, men en annen stor utfordring er å få verifisert at en har funnet rett person (☞ navneendringer).

Som en start, spør de nærmeste eller snakk med personer du vet kan ha kunnskap om din slekt.

Kilder i slektsforskningen

En kilde er et spor fra fortiden, dokumentert eller udokumentert:

- Muntlige kilder og overleveringer f eks fra noen i slekta eller andre ressurspersoner,
- Skriftlige primærkilder:
 - Kirkebøker (NB ikke søkbare eller transkriberte),
 - Skannede folketellinger (av original),
 - Annet skannet materiale som f eks arv/skiftemateriale og skattematrikler.
- Skriftlige sekundærkilder:
 - Avskrifter av primærkilder, for eksempel transkriberte kirkebøker eller folketellinger,
 - Bygdebøker,
 - Gårds- og slektsbøker,
 - Aviser og dødsannonser,
 - Private slektsdatabaser.
- I dag er de aller fleste historiske kilder tilgjengelige på nettet – både primærkilder og sekundærkilder.

Kilder (dem jeg har benyttet) – Offentlige arkiver

- Arkivverket/Statsarkivet (der historisk materiale er fysisk lagret) - [Digitalarkivet](#),
 - kirkebøker for Skjerstad, Bodø landsogn/Bodin, Kjerringøy, Folda (Nordfold og Sørfold), Steigen, Hamarøy, Tysfjord, Lødingen, Ofoten, Ballangen.
 - kirkesognhistorikk,
 - folketellinger 1801, 1865, 1875, 1891, 1900 og 1910 og 1920,
 - skiftemateriale.
- Svenska Rikssarkivet ([Riksarkivet.se](#)),
 - folkräkningar,
 - kyrkoarkiven:
 - ☐ husförhörslängder, församlingsböcker, in- och utflyttningslängder, födelse- och dopböcker, lysnings- og vigselsböcker samt död- og begravningsböcker for Norrbottens län, Jokkmokk, Kvikkjokk og Gällivare (på nett),

[illegible]

Andre nyttige kilder (som jeg har benyttet)

- August Ljungs Familjeregister för Jokkmokk, Jukkasjärvi og Karesuando församlingar (på nett),
- Slektsbok for Sørfold bind I og II, utgave 2008, Asbjørn P Lind (på nett),
- Slektsbok for Nordfold, utgave 1985, Asbjørn P Lind (på nett),
- Sørfold bygdebok, gårdshistorie, bind 1, Asbjørn P Lind (på nett),
- Bodin gårds- og slektshistorie, bind 2:2 Nordstranda, Terje Gudbrandson/Bodø kommune (på nett),
- Tysfjord gårds- og slektshistorie (på nett under lokalhistoriewiki.no – under oppdatering),
- Sjøfinnene i Nordland, J. Quigstad, 1929 (på nett),
- Emnehefte i lokalhistorie: Samene i Hamarøy i eldre tider (Børge Strandskog),
- Ancestry.com/Ancestry.se (på nett – betaling)
- MyHeritage (på nett) – www.myheritage.no (basismedlemsskap gratis, ellers betaling)
- GENI (på nett) – www.geni.com (basismedlemsskap gratis, Geni Pro må betales),
- FamilySearch – databasen etablert av Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige - mormonerkirken (på nett) – www.familysearch.com (Gratis, men må opprette brukerkonto),
- Slegt og data (på nett) – <https://slegtogdata.no> – med bl a Gravminner i Norge og debattforum,
- Familia - etablert av en enhet ved Umeå universitet - inneholder individopplysninger fra kirkebøker fra slutten av 1600-tallet frem til 1910-tallet – <https://familia.ddb.umu.se/startside>,
- Samisk slektsdatabase etablert av Kjell-Åke Lundstrøm, Stensele, Sverige (kan kjøpes).

Kilder - Forskningsressurser - Ressurspersoner

- Slektninger,
- Andre slektsforskere,
- Publiserte slektforskningsresultater – litteratur,
- Ressurspersoner – private eller ved kulturinstitusjoner,
 - **Hilde Grønbech Amundsen** har inngående kjennskap til sameslektene i Tysfjord.
- Grupper på Facebook der en kan stille spørsmål, for eksempel:
 - Kjerringøy, bilder, slekt og historier (administrator Hans Nilsen),
 - Fuolkke julevsáme guovlon/Lulesamisk slektsforskningsgruppe,
 - Tysfjord før,
 - Gamle Bodø,
 - Samisk slekt og slektshistorier.
- Debattforum både på Digitalarkivet og Slett og data der en kan legge ut spørsmål og få hjelp.

Árran julevsáme guovdásj AS lokalisert på Ájluokta/Drag, Hamarøy kommune, er en nasjonal, samisk institusjon, dedikert til å sikre, utvikle og videreføre lulesamisk kultur, språk og samfunnsliv.

Árran betyr ildsted på lulesamisk. Senteret spiller en viktig rolle i å styrke samfunnet gjennom kulturell formidling, forskning, utdanning og samfunnsbygging.

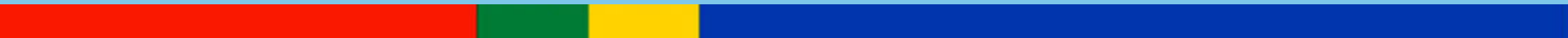
På Árran finnes det flere som har god innsikt i og oversikt over lulesamiske slekter – en av dem er **Peter Berg Mikkelsen**.

Kilder - Kan vi stole på kildene?

- Alle kilder har feil i seg – et par eksempler:
 - De utenlandske nettstedene Ancestry, MyHeritage og FamilySearch samarbeidet i perioden 2012-2022 med Arkivverket/Digitalarkivet om å registrere kilder/kildeopplysninger i Norge. Det står **AMF - Ancestry, MyHeritage og FamilySearch** der de har vært inne og registrert. De har forårsaket mange feil. Personnavn og stedsnavn er i mange tilfeller ugjenkjennelige.

Eksempel fra kirkebok: Osatengentvedt = Ballangsmark

- Norske kirkebøker – klokkerbok var kladden skrevet av klokkeren, som ofte hadde mer lokalkunnskap enn sognepresten. Ministerialboka er ført av presten basert på klokkerboka. Mye feilskrivning samt mange tilfeller av divergens, spesielt når det gjelder navn.
- I eldre kilder er folketellingene de mest pålitelige.

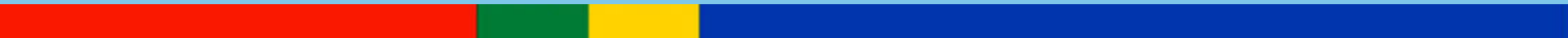

Betegnelser brukt i kildene

- Samer er det offisielle begrepet på den samiske befolkningen, men i tidligere tider og i eldre kildemateriale benyttes en del andre begreper som til dels betraktes som nedsettende i dag.
- Finner er en foreldet betegnelse på samer, og ble tidligere brukt av ikke-samer. I dag oppfattes betegnelsen som tabuord. Det samme gjelder lapp.
- Betegnelsen lapp kom inn i forbindelse med de svenske fjell-/flyttsamene. Mange kom på årlige vandringer til sommerbeiter i Norge og mange slo seg som kjent ned her.
- Dette finner man i kildene:
 - Fjeldfin/fjellap/reinlap/østlap/svensklap/flytlap – nomadiserende (ble kanskje bofaste),
 - Sjøfinn (sjøsame)/fjordfinn/bufinn/markafinn – gjerne bofaste,
 - I nyere kirkebøker står det ofte lap eller bare en (l).

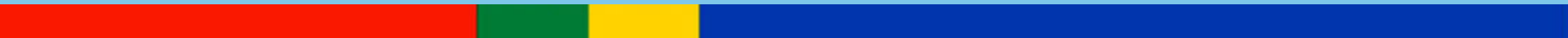
Hvordan begynte jeg?

- Jeg begynte egentlig på bar bakke, visste bare at Anna Kristine var fra Skjerstad, Nordland.
- Kona visste ingenting, svigermor visste lite, men det viste seg at Titti, søster til svigermor, og datter Anne hadde en del peiling og hadde bl a besøkt og korrespondert med slektninger i Festvåg.
- Da jeg begynte å grave, kom jeg fort i kontakt med en person som var inngiftet i slekta, **Hans Nilsen, Kjerringøy** (historielaget).
- Han kjente til historien om folket i Storvika og kunne vise til Bodin bygdebok del II-2 Nordstranda der familien var omtalt.
- Så gikk det slag i slag, for jeg kom fort i kontakt med grupper og personer på Facebook, og etter hvert også nålevende slektninger av kona.

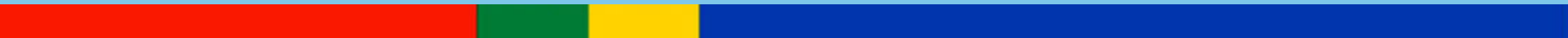
Utfordringer og erfaringer

- Samisk slektsforskning er et stort, infløkt puslespil – vær systematisk og tålmodig,
- Skriften i primærkildene kan være svært vanskelig å tyde/lese – søk tydehjelp,
- Mye feil kildene, særlig i sekundærkildene, både på navn og dato/årstall – alltid dobbeltsjekk,
- Man blir egentlig aldri ferdig, mye man ikke kan bringe klarhet i. Det er alltid noen nøtter man ikke klarer å knekke – dette må man bare akseptere,
- Fornorskning – da de svenske flyttsamene ble registrert i norske kirkebøker ble fornnavnet deres ofte endret, dessuten forsvant deres samiske slektsnavn!
- Betydelig nomadisering, også etter at de ble værende i Norge – hvor befant de seg til enhver tid? Må ofte søke i flere prestegjeld/sogn.

Utfordringer og erfaringer

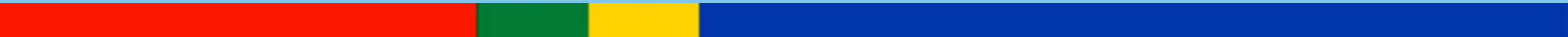
- Generelt lang tid før de døpte barna i kirken, hjemmedåp først (ofte på fjellet med reinen),
- Kunne gå nesten 2 år mellom fødsel og registrering i kirkebok - let videre, ikke gi opp,
- Noen ble født i det ene landet og døpt i det andre – tidkrevende å finne ut av,
- Muntlige overleveringer/informasjon kan være viktige og nyttige, men kan ikke alltid dokumenteres,
- Nålevende personer er ofte skjult i sekundærkildene (privat) – utfordring å grave fram opplysninger (NB kan ikke publiseres).
- **Vær varsom og respekter personvernet hvis man benytter nettbasert registrering!**

Samiske navn - fornorskning

Svensk	Norsk	Svensk	Norsk
Abmut	Amund	Keira	Erik, Geir
Adda/Anti	Anders/Andreas	Lanne	Lars
AmalAmma/Amul	Amund	Magga	Margit, Margrete, Marit, Maria
Bothel/Botil/Buotta	Bodil	Maija	Maja, Marit
Cajsa (Kajsa)	Karen, Karin	Matti/Mattis	Mattis, Mathias
Elli	Elen, Ellen, Ella	Nicka/Nikolis	Niels, Nils
Geira	Gerhard	Panna/Pava	Paul, Pål
Gundel	Gunhild, Gunild	Puotta	Petrine
Gunna/Gunne	Greta, Gunhild, Gunild	Ristin	Kjersti, Kirsten, Kristine
Hofva/Hovva	John, Jon	Sigga	Sigrid, Siri, Signe
Jofva/Jova	John, Jon	Sunna	Susanne, Synneve, Synnøve
Kalak	Karin	Wuolla (Olle)	Ole, Ola, Olav
Kati	Karen		

Endring av fornavnet førte også til at patronymet ble endret.

Noen samiske slektsnavn

Abrill	Harbma	Länta	Påsa (Båsa)	Snarf
Áira	Husi (Huosi)	Menlös	Rassa	Soulo/Saulo
Áivetebne (Murjan)	Kalla	Mulk	Rim/Rimpi	Suongir/Suognir
Blind	Gintal/Kintal/Kintel	Nabriloukt	Sálla	Teilo (Teilus)
Blink	Kirtsa	Nastik	Segal	Tjarfo (Kjarvo)
Borje	Koltik	Nalak/Njallak	Silba	Tjikkom
Boannjá (Punnja)	Kuoljok	Norsk/Svensk	Sismuodda	Tjogne
Båsa/Båssa (Påsa)	Kuorak (Teita)	Pannit	Sitse	Tjuolda
Gálllok (Kallok)	Kielatis (Kälates)	Parrak	Skálltje	Tuolja
Grufvisare	Guvsám (Kusam)	Partapuoli	Skärbma/Rijas	Utsa
Guovvek	Labba	Paval (Pavela)	Skol (Lajlo)	Vadnem/Vadnim
Gunnit	Lajlo (Skol)	Pirak	Slabbri	Vándar
Gælok	Loupar	Pudja	Sliedda	Viertulak

Svenske flyttsamer som slo seg ned i Norge mistet fort sitt samiske slektsnavn.

Registrering - slektsprogram

Programmer som anbefales av Slekt og Data:

- Brother's Keeper (mye brukt i Norge),
- Embla,
- Legacy (det bruker jeg – veldig bra),
- Disgen (svensk),
- Reunion (Mac),
- MacFamilyTree (Mac)

Nettbaserte: Family Search, TNG (The Next Generation), Ancestry, MyHeritage og Geni

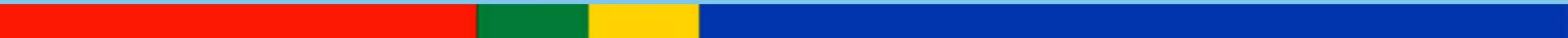
De som man bør være forsiktig med å bruke

- **My Heritage**
 - *Godt program, men inneholder lett mange feil. Bør ikke koble sammen uten å være klar over konsekvensene av sammenkoblingen*
- **Geni**
 - *Bør ikke koble sammen uten å være klar over konsekvensene av sammenkoblingen*

Oppsummering - noen viktige regler

- Snakk med slektninger og personer som du tror kan kjenne slekten din,
- Søk etter kilder på nettet, men søk hjelp til å identifisere dem,
- Det er en god regel at en prøver å finne minst to uavhengige kilder til alle viktige opplysninger. Dette er ekstra viktig om en mangler en primærkilde for informasjonen du har funnet. Alle opplysninger må sjekkes nøye!
- Sørg for å registrere og dokumentere alle opplysningene. Bruk et slektsprogram,
- Vær systematisk og ikke gap over for mye samtidig,
- Vær aldri redd for å be om hjelp. Det vil alle trenge på et tidspunkt,
- Hjelp andre og del resultater – det kan lønne seg!

For meg har slektsforskningen vært en utrolig reise

Til dere alle: Lykke til!

Takk for meg!

